

concerto
BUDAPEST

Brahms

BRAHMS

Marwood / Perényi
Takács-Nagy

2024. december 7.

szombat 19.30

Müpa

BRAHMS:

Akadémiai ünnepi nyitány, op. 80

BRAHMS:

a-moll kettősverseny, op. 102

1. *Allegro*
2. *Andante*
3. *Vivace non troppo*

- szünet -

BRAHMS:

3. F-dúr szimfónia, op. 90

1. *Allegro con brio*
2. *Andante*
3. *Poco Allegretto*
4. *Allegro*

Anthony Marwood hegedű

Perényi Miklós cselló

Vezényel: **Takács-Nagy Gábor**

müpa
Budapest

CONCERTO BUDAPEST SZIMFONIKUS ZENEKAR zene szenvedéllyel

A Concerto Budapest szimfonikus zenekar Magyarország egyik vezető nagyzeneke. Egyéni hangzásával, nagy ívű műsorszerkesztésével különleges és meghatározó szereplője a magyar és nemzetközi zenei életnek. Széles repertoárja a jól ismert klasszikusoktól napjaink kortárs darabjainig terjed. Progresszív karaktere elementáris erővel nyilvánul meg zenészei játékában, előadásukat a zene szenvedélyes szeretetével teszik feledhetetlenné a közönség számára is.

A zenekar egyike Magyarországnak legrégebbi együtteseinek, a több mint százéves múltat magáénak tudható Concerto Budapest elődje 1907-ben alakult meg. Zeneigazgatója és vezető karmestere a 2007-es centenárium óta Keller András világhírű hegedűművész-professzor, a Keller Quartet alapítója.

A Concerto Budapest Keller András személyében és vezetésével a magyar kamarazenélés legnemesebb tradícióit viszi tovább, melyeket Bartók Bélától és Weiner Leótól Végh Sándoron és Rados Ferencen át Kurtág Györgyig ívelő folytonosság és zenei szellemiség fémjeléz.

A zenekar állandó vendégei olyan elismert magyar zenészek, mint Takács-Nagy Gábor, Ránki Dezső, Várjon Dénes, Kelemen Barnabás, Baráti Kristóf, Fenyő László, Szűcs Máté, Berecz Mihály és Perényi Miklós, visszatérő nemzetközi vendégzsólistái közé tartozik Gidon Kremer, Heinz Holliger, Isabelle Faust, Khatia Buniatishvili, Lucas Debargue, Mihail Pletnyov és Jevgenyij Koroljov.

A Concerto Budapest tiszteletbeli elnöke Kurtág György, a kortárs zene élő legendája.

Johannes BRAHMS

Akadémiai ünnepi nyitány, op. 80

- 1. A nyitányt maga Brahms vezényelte 1881. január 3-án [egyes források szerint 4-én] Breslauban [vagyis a mai Wrocławban vagy magyarul: Boroszlón].**
- 2. A mű a Wrocław-i Egyetem díszdoktori címéért való köszönetképp született.**
- 3. A darabban feldolgozott diákdalok közül a legismertebb a „Gaudeamus igitur”.**

Akadémiai ünnepi nyitány... Brahms sosem volt elégedett ezzel a címmel. Kikérte a wrocław-i zenekar vezetője, Bernhard Scholz véleményét is, aki szerint a cím egy „átkozottul akadémikus és unalmas” műre utal. Scholz unszólására született meg a darab, hiszen ő volt az, aki megírta Brahmsnak, hogy az egyetem által 1879 márciusában neki ajándékozott díszdoktori címért cserébe nagyon szeretnének kapni egy hamisítatlan Brahms-művet: leginkább egy doktorszimfóniát, de legalább egy ünnepi éneket. Több mint egy évbe telt Brahmsnak, mire időt tudott szakítani erre a gesztusra, és 1880 nyarán, az ausztriai Bad Ischlben nyitányt komponált az egyetem számára. És akkor vissza a címhez: Brahms végül nem változtatta meg, így a közönség igen nagyot nézett, amikor a konzervatív szerző „akadémiai”, „ünnepi” nyitányának hangjai felcsendültek. Ugyanis a komponista legszemélyesebb, legvidámabb zenéinek egyike ez. Nem utolsósorban pedig elképesztő apparátusra született mű, amelyet Brahms olykor csak „Janicsár-nyitánynak” nevezett a benne lévő dobok, cinek, pikoló, kontrafagott, trombiták, tuba, kürtök és triangulum miatt. A nyitány különlegessége, hogy ismert diákdalok dallamai szólalnak meg benne. Némelyiknek magyar megfelelője/rokona is van: ilyen a „kohászhimnusz” vagy a „balekkeresztelő”. A legnagyobb „csinnadratta” azonban a ballagásokat mai napig meghatározó „Gaudeamus igitur” dallamának szimfonikus diadala.

Anthony Marwood

*„Kövessd a mélyről fakadó ösztöneidet.
Csak a zene nyugózzon le, és ne az
»üzletmenet«. Összpontosíts,
amikor a hangszereden gyakorolsz.
Információt és ihletet keresve
merülj el a szerzők kottáiban.”*

Perényi Miklós

„A tökéletességre törekvés nálam pontosan arra irányul, hogy megidézsem a komponistát. Sokan nem veszik számításba, hogy az egyéniségük maximálisan érvényesül akkor is, ha csak megszólaltatnak egy darabot. Kényes egyensúly ez, mert az aránytévesztés mindent boríthat. Ha azonban egy lépéssel előttem jár a zeneszerző, akkor az ő nyomában alkotom újra a darabot. Megindító pillanatok ezek. ”

Johannes BRAHMS

a-moll kettősverseny hegedűre és csellóra, op. 102

- 1. A művet Joachim József (hegedű), Robert Hausmann (cselló) és Brahms [karmester] adták elő először 1887-ben Kölnben.**
- 2. A kettősversenyt Brahms eredetileg 5. szimfóniájának szánta, ám Hausmann felkérésére inkább versenyművé alakította.**
- 3. A darab három tételből áll: a terjedelmes nyitótételt nagy ívű melódiákból épülő lassú tétel, majd könnyed finálé követi.**

Hogy a hasonlóság vagy a különbség több-e a hegedű és a cselló között, az megközelítés kérdése. Hiszen az egyik nagy, a másik kicsi. Az egyik mély, a másik magas. Az egyiket láb között, a másikat vállon tartják. Mégis ugyanannak a családnak a tagjai, és hangszínük képes a teljes összeolvadásra. Épp ezért volt kiváló választás Brahmtól, hogy egy hegedűre és csellóra írt kettősversennyel békítse meg régi barátját, Joachim Józsefet, akivel akkor már hat éve nem beszéltek. A hegedűművész ugyanis zokon vette, hogy válásakor Brahms a feleség pártját fogta. Hiába, a 19. század nemcsak zenében jelentette a romantika és a dráma korát. Amikor Brahms az 5. szimfóniáját tervezte, váratlanul kapott egy versenyműre szóló felkérést Robert Hausmann csellóművésztől, és nem sokkal később már így írt Clara Schumann-nak: „Az a mulatságos ötletem támadt, hogy versenyművet írjak hegedűre és csellóra.” A darabot Hausmann mellett Joachimnak ajánlotta, aki nagyon szerette a művet, és szent lett a béke. Lám, a zene gyógyír minden sebre. A csellószólam Brahmsot, a hegedű Joachimot jelképezi. Párbeszéd ez, amelyben általában a cselló kérdez, és a hegedű válaszol. S bár egyikük sem szűkölködik virtuóz szólórészekben, a kettősverseny legszebb pillanatai azok, amikor a két szólista együtt énekel. Amikor egymásra találnak, és ugyanabban a hangmagasságban zenélnék. A hatalmas zenekari apparátust igénylő, de nemegyszer kamarazenei intimitással megszólaló darabot hűvösen fogadta a közönség, de Brahms utolsó zenekari kompozíciója mára a hallgatóság nagy kedvencévé vált.

Johannes BRAHMS

3. (F-dúr) szimfónia, op. 90

- 1. A négytételes szimfóniát 1883. december 2-án mutatták be az osztrák fővárosban a Bécsi Filharmonikusok, Hans Richter vezényletével.**
- 2. A művet gyakran Beethoven „Eroica” szimfóniájához hasonlítják, de a hős Brahmsnál egészen más utat jár be...**
- 3. Bár a darabot hivatalosan F-dúrként jegyzik, a sok moll-elszíneződés miatt ugyanolyan joggal nevezhetnénk f-moll szimfóniának is.**

Brahms 3. szimfóniáját számos találgatás övezi. Noha távol állt a szerzőtől, hogy programzenét írjon, műve olyan kifejezőre sikerült, és olyannyira ellene megy bizonyos szimfonikus hagyományoknak, hogy egyesek mégis programot véltek felfedezni a zene mögött. Mások odáig mentek, hogy a darab középső két tételét egy félbemaradt Faust-projekt maradványaként értelmezték. Megint mások Wagner-utalást is felfedeztek benne, amiből arra következtettek: a szimfónia talán tisztelgés az 1883 májusában elhunyt mester előtt. (Ha ez így van, igazán nem szép a Brahmszal egész életében viaskodó Wagner híveitől, hogy megpróbálták megzavarni a mű amúgy rendkívül sikeres premierjét.) További izgalmas asszociációkra ad okot, hogy Brahms a korábbi műveiben is használt F-A-F nagyterces motívumot (*frei aber froh*, vagyis szabadon, de vidáman) mollosan, F-Asz-F változatban használja, mintha csak azt üzenné, mégiscsak több ott a bánat, mint a vidámság... Ez a dūr-moll billegés az egész szimfóniára jellemző: már az első két akkord elbizonytalanít minket a hangnemet illetően. Az első tételben hol heroikus, hol szerelmes, gyakran mollra sötétedő zenével mutatkozik be a hős, aki a darab során a külső ellenségek helyett leginkább saját belső démonaival küzd meg, és a mű végére elbukik. A finálé végén ugyanis visszatér a nyitótétel főtémája, amely hősi fanfár helyett csendesen vész a semmibe. A kettő között találjuk a klarinét dominanciájával megszólaló lassú tételt, illetve a scherzót, amely éles kontraszt helyett ezúttal inkább nevezhető egyfajta második, táncos, ám melankolikus lassú tételnek.

Takács-Nagy Gábor

*„Azt mondjuk, hogy a zene a lélek nyelve.
Szerintem a zene spirituális gyógyszer.
Ha a zenélés szívből jön, akkor szívbe fog menni.
A zene által el tudjuk varázsolni
az embereket egy szebb világba.*

*...ha vezényelek, vagy amikor hegedültem s az emberek pár pillanatra el tudtak,
meg tudtak szabadulni a saját gondjaiktól, örömet és felüdülést kaptak,
úgy gondolom, érdemes volt zenélni.”*

7 DECEMBER 2024, SATURDAY 19.30 | MUPA

BRAHMS

Marwood / Perényi / Takács-Nagy

BRAHMS: Academic Festival Overture, Op. 80

BRAHMS: Double Concerto for Violin and Cello in A minor, Op. 102

- interval -

BRAHMS: Symphony No. 3 in F major, Op. 90

Anthony Marwood violin, **Miklós Perényi** cello

Concerto Budapest Symphony Orchestra

Conductor: **Gábor Takács-Nagy**

Invoking the old nomenclature for thematic composer's concerts, we might consider this event a Brahms Academy, one that kicks off with the splendidly humorous Academic Festival Overture. This composition, which lavishly expresses his gratitude for the honorary doctorate the University of Breslau bestowed on him and concludes with the dignified melody of the Gaudeamus igitur, is only the beginning, as conductor Gábor Takács-Nagy will then follow it up with the composer's final orchestral work, the Double Concerto in A minor, which puts the spotlight on the violin and cello. This airing of the work that Brahms wrote in 1887 in order to reconcile with his aggrieved friend, the great József Joachim, once again features exceptional soloists: the British violinist Anthony Marwood, who is returning to Hungary at the invitation of Concerto Budapest, and Hungarian cellist Miklós Perényi, who requires no introduction. Like the two previous compositions, the Third Symphony was composed in the 1880s, when the conductor who premiered it, the Hungarian-born Hans Richter, described it as "Brahms's heroic symphony, his Eroica." Of the finale, Joachim wrote, "...how beautiful and expiative the apotheosis is: glorification in death!"

2025. január 25.

szombat 19.30

Müpa

**BACH
CHAUSSON
CSAJKOVSZKIJ
R. STRAUSS**

Marc BOUCHKOV

hegedű

Vezényel és hegedűn
közreműködik:

BARÁTI Kristóf

© Nikolaj Lund

2025. január 17., 18., 19.

BMC | péntek

Zeneakadémia | szombat, vasárnap

A HEGEDŰ ÜNNEPE

A Concerto Budapest 2025-ben első alkalommal tartja meg háromnapos hegedűfesztiválját, magyar hegedűművészek közreműködésével. A Hegedű Ünnepe mindamellett, hogy felhívja a figyelmet a hangszerben rejlő lehetőségek kimeríthetetlen tárházára, találkozási alkalmat teremt hazánk legnagyobb hegedűművészei számára, akik között több mester és tanítványa is található. Baráti Kristóf, Kelemen Barnabás, Kokas Katalin és Pusker Júlia mellett a legifjabb tehetségek is képviselik magyar hegedűseinket Teo Gertler, Amira Abouzahra, Mariam Abouzahra és Kelemen Gáspár személyében, s a fellépők között találjuk Lilia Pocitarit, a 2023-as Bartók-világverseny győztesét is. A fesztiválon triók, vonósnégyesek, különböző kamarazenei felállások, kamarazenei művek és nagyzenekari hegedűversenyek is hallhatók lesznek, hisz a Concerto Budapest célja e csodálatos hangszer minél sokszínűbb ünneplése három teljes napon keresztül.

2025. JANUÁR 17., PÉNTEK

Budapest Music Center

18.00 | Koncertterem

CAMERATA PÉLSONORE

J. S. BACH: a-moll hegedűverseny, BWV 1041

Baráti Kristóf

J. S. BACH: E-dúr hegedűverseny, BWV 1042

Baráti Kristóf

J. S. BACH: d-moll

hegedű-kettősverseny, BWV 1043

Keller András, Baráti Kristóf

20.00 | Koncertterem

KURTÁG GYÖRGY: Kafka Fragmente, op. 24

Anu Komsí, Keller András

2025. JANUÁR 18., SZOMBAT

Zeneakadémia

11.00 | Nagyterem

BARTÓK: 2. hegedűverseny, Sz. 112, BB 117

Lília Pocitári, Concerto Budapest

Vezényel: **Baráti Kristóf**

BRAHMS: D-dúr hegedűverseny, op. 77

Teo Gertler, Concerto Budapest

Vezényel: **Keller András**

13.00 | Kupolaterem

KONCERTMESTEREK KONCERTJE

YSAÏE: 6 szólószonáta hegedűre, op. 27

14.30 | Solti Terem

VIVALDI: Négy évszak melodrámaként

Kokas Katalin, Kelemen Hanna

Camerata Pelsonore

16.00 | Nagyterem

J. S. BACH – BUSONI: 2. [d-moll] partita

– Chaconne (Gidon Kremer átíratva
vonószekarra)

Džeraldas Bidva, Concerto Budapest

BARTÓK: Szólószonáta, Sz. 117, BB 124

Kelemen Barnabás

CSAJKOVSKILJ: C-dúr vonósszerenád, op. 48

Džeraldas Bidva, Concerto Budapest

18.00 | Solti Terem

SÁRKÖZY COLLECTIVE

19.30 | Nagyterem

RAVEL: Tzigane

Kokas Katalin, Concerto Budapest

Vezényel: **Keller András**

NÁDOR: Hegedűverseny

Kelemen Barnabás, Concerto Budapest

Vezényel: **Keller András**

BARTÓK: Zene húros hangszerekre,
ütőkre és cselesztára, Sz. 106, BB 114

Közreműködnek a **Hegedű Ünnepe** szőlístái

22.00 | Solti Terem

ROBY LAKATOS ÉS ZENEKARA

2025. JANUÁR 19., VASÁRNAP

Zeneakadémia

11.00 | Nagyterem

SIBELIUS: Suite hegedűre és zenekarra, op. 117

DVOŘÁK: f-moll román hegedűre
és zenekarra, op. 11

Pusker Júlia, vendégzenekar
Vezényel: **Baráti Kristóf**

CSAJKOVSZKIJ: D-dúr hegedűverseny, op. 35

Abouzahra Mariam, vendégzenekar
Vezényel: **Kelemen Barnabás**

14.00 | Kupolaterem

ENESCU: C-dúr oktett vonósokra, op. 7

Közreműködnek a **Hegedű Ünnepe szőlistái**

16.00 | Nagyterem

SIBELIUS: d-moll hegedűverseny, op. 47

Kelemen Gáspár, vendégzenekar
Vezényel: **Baráti Kristóf**

BARBER: Hegedűverseny, op. 14

Baráti Kristóf, vendégzenekar
Vezényel: **Kelemen Barnabás**

19.30 | Nagyterem

SOSZTAKOVICS: 1. (a-moll)
hegedűverseny, op. 77

Abouzahra Amira, Concerto Budapest
Vezényel: **Keller András**

LALO: Spanyol szimfónia, op. 21

Baráti Kristóf, Concerto Budapest
Vezényel: **Keller András**

AZ ÉLMÉNY A LEGSZEBB AJÁNDÉK!

Akár önmagát,
akár szeretteit ajándékozni
meg egy maradandó
zenei élménnyel,
**ITT A LEHETŐSÉG,
MERT DECEMBERBEN
MEGVÁSÁROLT JEGYEIRE
20% KEDVEZMÉNYT BIZTOSÍTUNK.**

A kedvezmény a
2024. DECEMBER 4. ÉS 31. KÖZÖTT
a honlapunkról indított vásárlásokra szól,
és a téli időszakra, a 2024. december 4. és 2025. február 15.
közötti, saját szervezésű hangversenyek jegyeire érvényes.

Kérjük, fizetés előtt írja be a **CONCERTOTEL20** kuponkódot,
és a rendszer automatikusan levonja a kedvezményt
a vásárlás végösszegéből.

KULTURÁLIS ÉS INNOVÁCIÓS
MINISZTERIUM

A Concerto Budapest fenntartja az időpont-,
műsor-, hely- és szereplőváltoztatás jogát.

 concertobudapest.hu

 [concertobudapest](https://www.facebook.com/concertobudapest)

 [concerto_budapest](https://www.instagram.com/concerto_budapest)